

NIEUWE NIVELLERINGS- POLITIEK

Jesse Klaver | november 2014

GROENLINKS

NIEUWE NIVELLERINGSPOLITIEK

De kloof tussen arm en rijk in Nederland neemt toe. GroenLinks pleit daarom bij het bezoek van Thomas Piketty aan Nederland op 5 november voor een Nieuwe Nivelleringspolitiek. Een set van vijf samenhangende voorstellen kan er voor zorgen dat de hyperrijken niet langer de dans ontspringen en een eerlijke belasting gaan betalen. De opbrengsten gebruiken we om de lasten op arbeid te verlichten en zo meer werkgelegenheid te creëren.

De sterkste schouders horen de zwaarste lasten dragen. Lang ging de aandacht van de politiek bij nivellering uit naar herverdeling van middengroepen naar lage inkomens. De aandacht voor deze relatief kleine verschillen ging ten koste van aandacht voor de toenemende ongelijkheid in ons land. De Nieuwe Nivelleringspolitiek zet in op het verkleinen van de kloof tussen de hyperrijken en de rest van de samenleving. Dat is wat nu het meest nodig is en waar de grootste onrechtvaardigheid zit.

GroenLinks komt daarom met vijf nieuwe nivelleringsvoorstellen: een samenhangende set van vijf maatregelen die voorkomt dat de hyperrijken nog langer de dans kunnen ontspringen en zorgt dat zij een eerlijke belasting gaan betalen. Voor hen gaat de belasting op winst uit aandelenbezit fors omhoog, net als de vermogens- en erfbelasting. Er komt een norm voor de verschillen tussen hoogste en laagste inkomens en de belastingontwijking door multinationals wordt aangepakt.

Naast minder milieuvervuiling en meer werkgelegenheid is eerlijk delen voor GroenLinks een belangrijk doel van een belastingherziening. Daarom zal GroenLinks deze voorstellen inbrengen in gesprekken met staatssecretaris Wiebes over de herziening van het belastingstelsel.

Thomas Piketty

Op 5 november komt Thomas Piketty naar Nederland, schrijver van het boek 'Capital in the Twenty-First Century'. Piketty is uitgenodigd door de Kamercommissie Financiën, op initiatief van Groenlinks-Tweede Kamerlid Jesse Klaver. De Tweede Kamerleden zullen met Piketty in gesprek gaan.

De Franse econoom Thomas Piketty heeft ongelijkheid in een klap weer hoog op de politieke agenda gezet. Piketty heeft als een monnik jarenlang gegevens over de ontwikkeling van vermogens verzameld en geanalyseerd. De noeste wetenschapper is inmiddels uitgegroeid tot een wereldwijde wetenschappelijke ster. Zijn boek logenstraft het idee dat economische groei automatisch leidt tot meer welvaart voor iedereen. Hij komt tot een andere conclusie: vermogen vermenigvuldigt zichzelf vele malen sneller dan de economie. Daardoor groeit vermogen sneller dan inkomen uit arbeid. Rijken worden haast slapend alleen maar nog rijker. Mensen die dagelijks hard

werken profiteren veel minder. Dit leidt tot een toenemende ongelijkheid in onze samenleving.

Piketty laat zien dat deze ontwikkeling zich voordoet vanaf de industriële revolutie.

De Eerste- en Tweede Wereldoorlog onderbreken deze trend; door de oorlogen ging er heel veel vermogen verloren. In de eerste decennia na de Tweede Wereldoorlog ziet Piketty ook geen toename van de ongelijkheid: het was de periode van zeer hoge vermogens- en winstbelastingen. Ook erfenissen werden zwaar belast. Nadat deze belastingen in de westerse wereld vanaf de jaren tachtig fors verlaagd werden, ontdekt Piketty dat de ongelijkheid weer toeneemt: vermogens groeien sneller dan de lonen.

Ongelijkheid in Nederland neemt toe

Nederland maakt geen onderdeel uit van de dataset van Piketty. De trends die hij beschrijft gelden echter ook voor Nederland. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) kwam kort na het verschijnen van het boek van Piketty met een eigen Nederlands onderzoek. Andere wetenschappers volgden. Deze onderzoeken laten zien dat de ontwikkelingen die Piketty beschrijft zich ook in Nederland voor lijken te doen.

We zetten de kerncijfers op een rij.

1. In Nederland is de rijkdom zeer scheef verdeeld. De rijkste 2% bezit samen maar liefst 33% van het totale vermogen. Bij deze hyperrijken gaat het om slechts 150.000 huishoudens die samen € 390 miljard bezitten. Gemiddeld zo'n € 2,6 miljoen per huishouden. Tegelijkertijd bezit de onderste 60 procent slechts 1 procent van het totale vermogen. Dit gaat om 4,5 miljoen Nederlanders met een gemiddeld vermogen van € 2500.

Zie figuur 1

2. De verschillen in inkomens nemen toe:

Het verschil tussen de 10% hoogste inkomens en de 10% laagste inkomens is tussen 1980 en 2011 gegroeid met ruim 60%.

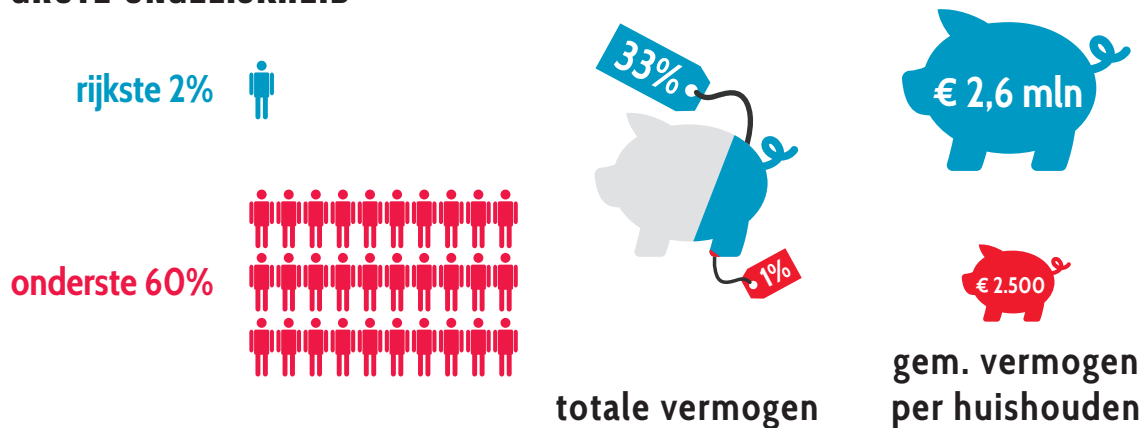
3. De verschillen in vermogen nemen

toe: Zo groeide het bezit van de rijkste 10% in Nederland tussen 1993 en 2010 gemiddeld zo'n 14% per jaar, terwijl de lonen jaarlijks slechts gemiddeld 2,3% groeiden. *Zie figuur 2*

4. De belastingdruk op kapitaal is tussen 2000 en 2012 fors verlaagd (van 21% naar 14%) en op arbeid verhoogd (van 35% naar 38%)

NIEUWE NIVELLERINGSPOLITIEK

GROTE ONGELIJKHEID

HYPERRIJKEN EERLIJK BELASTEN, GEWONE INKOMENS MINDER BELASTEN

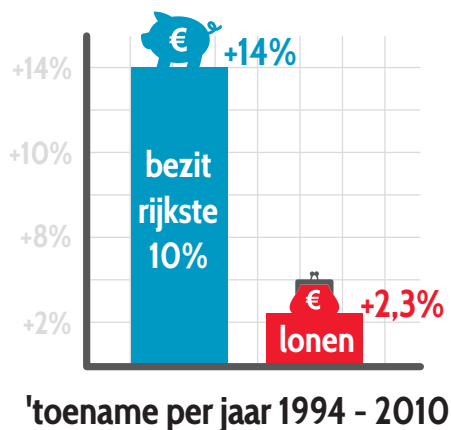
GROENLINKS

Figuur 1

In Nederland is de rijkdom zeer scheef verdeeld. De rijkste 2% bezit samen maar liefst 33% van het totale vermogen. Bij deze hyperrijken gaat het om slechts 150.000 huishoudens die samen € 390 miljard bezitten. Gemiddeld zo'n € 2,6 miljoen per huishouden. Tegelijkertijd bezit de onderste 60 procent slechts 1 procent van het totale vermogen. Dit gaat om 4,5 miljoen Nederlanders met een gemiddeld vermogen van € 2500.

NIEUWE NIVELLERINGSPOLITIEK

GROTE ONGELIJKHEID

HYPERRIJKEN EERLIJK BELASTEN, GEWONE INKOMENS MINDER BELASTEN

eerlijke
aandelenbelasting

eerlijke
vermogensbelasting

eerlijke
erfbelasting

GROENLINKS

Figuur 2

De verschillen in vermogen nemen toe: Zo groeide het bezit van de rijkste 10% in Nederland tussen 1993 en 2010 gemiddeld zo'n 14% per jaar, terwijl de lonen jaarlijks slechts gemiddeld 2,3% groeiden.

De gevolgen van de toenemende ongelijkheid zijn schrijnend: terwijl velen in armoede leven, hun woonplaats nooit uitkomen, de huren zien stijgen en de eindjes amper aan elkaar kunnen knopen is er ook een kleine groep die miljoenen euro's vermogen heeft, de wereld over vliegt, meerdere huizen en auto's bezit en van gekkigheid niet weet wat met z'n geld te doen. Dit is onrechtvaardig en onwenselijk.

De blinde vlek

De toenemende vermogens- en inkomensverschillen zijn in het politieke debat in Nederland te lang buiten beeld gebleven. Piketty, de WWR, maar ook recente cijfers van het CBS hebben iedereen met de neus op de feiten gedrukt: in Nederland is sprake van een sterk groeiende kloof tussen arm en rijk. Vermogensgroei speelt hierin een hoofdrol.

Het politieke debat over ongelijkheid is geheel ten onrechte de laatste periode in Nederland verengd tussen een discussie op de vierkante centimeter

over koopkrachtplaatjes. Alle aandacht ging ieder begrotingsjaar weer uit naar de verschillen tussen lagere en middeninkomens. De verschillen werden tot op twee cijfers achter de komma berekend en bediscussieerd; De ene groep kreeg er €25 per maand bij, de ander €15 minder. Dat was de discussie over inkomenspolitiek.

Verblind door de kleinere verschillen raakten de grote trends buiten beeld. Miljonairs zagen hun vermogens snel groeien en iedereen liet ze de dans ontspringen.

GroenLinks pleit daarom voor een Nieuwe Nivelleringspolitiek, waarin ook de hyperrijken een eerlijk aandeel in de belasting gaan betalen. De sterkste schouders horen de zwaarste lasten dragen. Toenemende ongelijkheid is ongewenst. Het gaat bij de Nieuwe Nivelleringspolitiek niet langer primair om herverdeling van inkomens tussen middengroepen en lage inkomens, maar om het verkleinen van de kloof tussen de hyperrijken en de

rest van de samenleving. De opbrengsten van de eerlijkere belasting op hyperrijken gebruiken we om de belasting op arbeid te verlagen. Daarmee creëren we meer werk.

Geld verplaatst zich gemakkelijk over grenzen. Het zwaarder belasten van grote vermogens vraagt daarom om aanpak in Europees verband. Dat wil echter niet zeggen dat Nederland zich achter Europa kan verschuilen. Wie kiest voor een rechtvaardige maatschappij zal ook zelf morele grenzen moeten trekken. Als het gaat om belastingen van de hyperrijken wil GroenLinks niet alleen kijken wat de rest van de wereld doet, maar ook naar wat wij in Nederland zelf wenselijk en eerlijk vinden. Daarom doet GroenLinks vijf voorstellen om ons belastingstelsel eerlijker te maken.

Nieuwe Nivelleringsvoorstellen: de hyperrijken gaan eerlijke belasting betalen

GroenLinks stelt een samenhangende set van vijf maatregelen voor om te voorkomen dat de hyperrijken nog langer de dans

kunnen ontspringen.

Deze voorstellen zullen, naast maatregelen om milieuvervuiling tegen te gaan en meer werk te creëren, deel uit maken van de plannen die GroenLinks zal inbrengen in de gesprekken over de herziening van het belastingstelsel die onder leiding van staatssecretaris Wiebes onlangs gestart zijn.

De opbrengsten van deze voorstellen kunnen gebruikt worden om de inkomstenbelasting te verlagen.

- **Verhogen aandelenbelasting**

De dividendbelasting wordt verhoogd tot het niveau van de gemiddelde belastingdruk op arbeid. Wie aandelen bezit is (gedeeltelijk) eigenaar van een bedrijf en krijgt daarom een deel van de winst uitgekeerd. Slappend rijk worden, het kan nu nog; over de winst uit aandelen wordt immers nauwelijks belasting geheven, slechts 15%. Internationale belastingverdragen drukken dit percentage vaak nog verder naar 5-10%. Dit, terwijl de gemiddelde belastingdruk op arbeid op 38% ligt.

Dat is onrechtvaardig. Daarom wil GroenLinks de dividendbelasting verhogen naar 30%. Belastingverdragen moeten gemoderniseerd worden, zodat ook hierin een eerlijk tarief gehanteerd gaat worden.

- **Eerlijke vermogensbelasting**

Progressieve vermogensrendementsbelasting op basis van reëel rendement. Inkomsten uit vermogen boven een miljoen worden 50% belast. Kleine spaarders betalen nu belasting over rendement dat zij niet hebben behaald. De rente op spaargeld komt al jaren niet boven de 2% uit. Hyperrijken betalen juist te weinig. Zij hebben hun geld over het algemeen niet op een spaarrekening staan, maar belegd in aandelen, vastgoed en andere zaken. Zij behalen hierover gemiddeld veel meer rendement dan de fictieve 4%. Daarom introduceren we een vermogensbelasting op basis van reëel rendement, en introduceren we een toptarief voor de hyperrijken. Inkomsten uit vermogen van meer dan

een miljoen euro worden niet 30%, maar 50% belast.

- **Eerlijke erfbelasting**

We introduceren een toptarief in de erfbelasting. Overdraagbaarheid van excessieve rijkdom is onwenselijk. We streven naar een maatschappij waarin ieder kind met dezelfde kansen kan beginnen. Daarom belasten we erfenissen groter dan 1 miljoen euro (bovenop de reeds bestaande vrijstellingen) met 50%.

- **Maximeren inkomensverschillen**

We beperken de grote verschillen in inkomen tussen de meest – en minst verdienende werknemer. Grote verschillen in beloning op de werkvloer zijn onwenselijk. Het is asociaal en niet uit te leggen dat een topmanager van een bedrijf 50x zoveel verdient als zijn medewerkers die minstens zoveel bijdragen aan het succes van een bedrijf. In de (semi) publieke sector geldt reeds de Wet Normering

Topinkomens, maar de overheid kan nog meer doen. GroenLinks stelt voor om bij aanbestedingen de ratio tussen de hoogst verdienende en laagst verdienende werknemer van een bedrijf mee te wegen in het gunnen van een opdracht. Zo geeft de overheid de voorkeur aan bedrijven die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en de ratio tussen hoogste en laagste loon binnen een bedrijf beperken tot 1 op 20.

- **Aanpakken belastingontwijking multinationals**

Ook multinationals gaan belasting betalen. Op dit moment zijn de (vaak enorme) bedrijfswinsten van multinationals nauwelijks belast. Deze enorme bedrijfswinsten komen zeer vaak terecht bij de hyperrijken. Zij maken gebruik van mazen in belastingwetten van verschillende landen en ontduiken zo miljarden euro's per jaar aan belasting. De vennootschapsbelasting is voor hen de afgelopen jaren flink gedaald, terwijl de belasting

op arbeid alleen maar is toegenomen. Om de ontwikkelingsmogelijkheden te dichtten moeten we toewerken naar een Europese vennootschapsbelasting met een gemeenschappelijke grondslag en minimumtarief. Binnen Nederland kunnen we beginnen door de aftrekposten voor multinationals af te schaffen. Volgens het CPB levert dat binnen een jaar al 1,3 miljard aan extra inkomsten voor de overheid op.

GROENLINKS